

POSTANOWIENIE

28 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

na posiedzeniu niejawnym 28 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku I. V.
z udziałem P. M.
o podział majątku wspólnego,
na skutek skargi kasacyjnej P. M.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie
z 30 listopada 2021 r., V Ca 1433/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na pierwszej, trzeciej i czwartej spośród wymienionych przesłanek.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych,

podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13 oraz z 3 lutego 2012 r. I UK 271/11 - nie publ.). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07 oraz z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10 - nie publ.).

Skarżący przedstawione wątpliwości ujął w pytaniach: „czy określone w art. 15zszs1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku, o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych „rozprawa lub posiedzenie jawne”, tj. rozprawa lub posiedzenie, które „przeprowadza się przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie ich na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku” - spełnia warunki uznania za „jawne” w rozumieniu art. 9 k.p.c. i „jawne rozpoznanie sprawy przez Sąd” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, mimo że w tak przeprowadzonej rozprawie nie jest zapewniona tzw. „jawność zewnętrzna”, tj. jawność wobec osób trzecich (udział publiczności); czy niezapewnienie tzw. „jawności zewnętrznej”, tj. niezapewnienie warunków jawności wobec osób trzecich (możliwości udziału publiczności) rozprawy lub posiedzenia przeprowadzonego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie ich na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku (na podstawie art. 151 § 2 k.p.c. i art. 15zszs1 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku, o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych) skutkuje nieważność postępowania na podstawie art. 379 pkt 5 k.p.c.; czy gwarantowana przez art. 9 k.p.c. i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP jawność rozprawy - prawo do

jawnego rozpoznania sprawy przez Sąd może być skutecznie ograniczona do tzw. "jawności wewnętrznej" (jawność wobec stron i uczestników postępowania), a w razie odpowiedzi pozytywnej - czy ograniczenie jawności rozpoznania sprawy (art. 9 k.p.c. i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) do li tylko "jawności wewnętrznej" może nastąpić na podstawie zarządzenia Prezesa Sądu lub zarządzenia Przewodniczącego; czy dla zapewnienia zgodności przepisów art. 15zzs1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku, o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych z przepisami art. 9 k.p.c. i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP konieczne jest zagwarantowanie technicznie, organizacyjnie i prawnie "jawności zewnętrznej" (dostępu publiczności), a jeśli tak - czy określenie technicznych, organizacyjnych i prawnych zasad dostępu publiczności, "jawności zewnętrznej" do posiedzeń "zdalnych" powinno nastąpić ustawą, czy aktem wykonawczy".

Przystawione przez skarżącego kwestie nie stanowią istotnych zagadnień prawnych; nie mają charakteru abstrakcyjnego i ujawniają jedynie subiektywne wątpliwości skarżącego. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera argumentacji jurydycznej wskazującej na występowanie odmiennych ocen przedstawionych problemów oraz na to, że przepisy go dotyczące nie doczekały się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych.

Skarżący wskazał, że rozprawa jawna z 30 listopada 2021 r., przeprowadzona w trybie art. 15zzs1 pkt 1. ustawy Tarcza Covid - 19, była rozprawą w istocie pozbawioną cechy "jawności", co w konsekwencji oznaczało wyłączenie funkcji kontrolnej zasady jawności i ostatecznie skutkowało nieważnością postępowania.

Nieważność postępowania zachodzi wówczas, gdy strona była rzeczywiście pozbawiona możliwości obrony i skutek tego nie działała w postępowaniu. Chodzi tu o sytuację, w których strona, wbrew swej woli, została faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części. Stwierdzenie, czy taki stan nastąpił, wymaga rozważenia, czy w konkretnej sprawie nastąpiło naruszenie

przepisów procesowych, czy uchybienie to miało wpływ na możliwość działania strony oraz, czy pomimo zaistnienia tych dwóch przesłanek strona mogła bronić swoich praw. Tylko przy kumulatywnym spełnieniu tych wszystkich przesłanek można mówić o skutkującym nieważnością postępowania pozbawieniu strony możliwości obrony swoich praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.; zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2018 r., III PK 19/17, nie publ.). Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Okoliczności przytoczone przez skarżącego nie wskazują, że została on pozbawiony możliwości obrony swych praw we wskazanym wyżej rozumieniu.

Ubocznie należy zauważyć, że jeżeli obecność publiczności na posiedzeniu sądowym została ograniczona lub wyłączona wbrew dyspozycji art. 152 § 1 k.p.c., nie wywołuje to skutków przypisywanych takim uchybieniom przez skarżącego. Samo naruszenie przepisów gwarantujących publiczny charakter posiedzeń sądowych nie uzasadnia ani zaskarżalności orzeczenia kończącego postępowanie z przyczyn nieważności, ani też możliwości zaskarżenia orzeczenia kończącego postępowanie na skutek wystąpienia takich uchybień.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, odwołanie się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga przedstawienia, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi oraz argumentacji wykazującej, że istotnie skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Celem sformułowania powyższej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest wykazanie jedynie oczywistego naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacji, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

Skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi wobec naruszenia prawa procesowego. Treść uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje o jej oczywistej zasadności. Okoliczności wskazane

przez skarżącego nie usprawiedliwiają takiej oceny zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy nie dopatrył się rażącego naruszenia powołanych przepisów, widocznego *prima facie*. Brak jest jakichkolwiek podstaw, aby twierdzić, że w niniejszej sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa.

Mając powyższe na uwadze nie można uznać, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały w sposób właściwy wykazane.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(M.K.)

[ł.n]